Ч. 2 (12.658). Львів, пятниця 2. січня 1931. Pocztowa opłata ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол. — Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Відокремлені голоси.

Львів, 2. січня 1931.

Вже нераз зверталося на цьому місці увагу, що час до часу польська преса, в порозумінні чи без порозуміння з більше або менше впливовими політичними чинниками, знімає дискусію на тему „вирішення“ української проблеми в Польщі, і так само швидко та несподівано перестає говорити на цю дразливу тему, як несподівано говорити почала. І все остає по старому, по старому животіють, виринають та вмирають ріжні дивоглядні теоретичні проекти „вирішення“, по старому на практиці йде тактика „фортвурстельн“, переривана спорадичними щораз іншими експериментаційними скоками, та по старому — чим дальше, тим стає гірше з отою проблемою і з отим вирішенням. Напр. нині погоджуються, здається, усі — від реакційної польської ендеції, через т. зв. польський демократичний табор аж до урядової санації включно, — що останні місяці, які буцім то мали бути переломові для польської національної політики, в тому розумінні, що мали в рішаючий спосіб вплинути на „вирішення“ польсько-українських взаємин, нічого не вирішили, а коли на ці взаємини вплинули, то хіба лише в негативному напрямку. Всі це явно чи в душі признають і так чи інакше про це говорять: говориться про це на ріжних польських політичних сходинах, у кульоарах сойму та — передусім — у польській пресі. Знову у польській пресі на українські теми говориться на те, щоби знову (маємо це сумне, але глибоке пересвідчення) за якийсь короткий час замовкнути.

Сьогодні знову українська тема є для польської преси „модна“. Пишуть про неї ріжно: і так, що цензура це конфіскує і так, наче це не редакційні статті, а комунікати установ, які з пресою — делікатно кажучи — мають дуже мало спільного; пишуть на сторінках тої самої газети речі взаємно собі суперечні (здобувся на це недавно краківський „Час“), поміщують врешті на українські теми аж закордонні дописи, які мають підтримувати — неясні зрештою — урядові тези (широко використаний у санаційній пресі допис варшавського кореспондента „Таймса“, лист з Льондону „Авгура“ на сторінках варшавського „Курєра Поранного“ і ін.). Безпосередньою притокою до тих голосів були події з останніх місяців на терені Східньої Галичини, яких відгук усе ще не затих. І коли би була добра воля справді поважно й глибоко глядіти на українські справи, то безумовно польська національна політика могла би навіть з отих останніх голосів польської преси добути неодно здорове зерно. Колиж вони лунають у пустку і стають лише проявами епізодичної моди, тоді їхня практична вартість зводиться до втрати стільки-то жовтого газетного паперу.

До тверезих (дарма, що дуже досі нечисленних) голосів преси на українські теми долучився ще один: передова стаття у львівській „Газеті Поранній“ з 1. січня ц. р. п. н. „Голос ініціятиви“. Автор статті признає на вступі, що ми завжди казали, що в Польщі не тільки не доцінюється значіння української справи, але що взагалі — поза фаєрверковими фразами — фактично цілими роками її зовсім не добачується. Досить, мовляв, що істнує „спокій“, „скуплений хочби коштом пацифікаційної акції“. Автор покликується на відому вже нашим читачам статтю Бохенського з „Часу“, признає її тенденцію правильною та осуджує продовжування струсиної політики. „З факту, що не вважаючи на десять літ унормованих умовин ситуація у Сх. Галичині засадничо не змінилася, треба витягти врешті льогічні висновки. Чим швидше зробиться це, чим швидше признаємося до повної невдачі дотеперішньої безпрограмової тактики, тим краще. Бо чейже невідомо, чи довго ще будемо мати в цій справі догідні умовини для її свобідного і спокійного полагодження. Час пливе й час на нас натискає“.

Повища стаття, як згадано, затитулована: „Голос ініціятиви“. Автор уважає мабуть тим голосом статтю Бохенського; може ним бути й сама стаття „Газети Поранної“. В обох цих голосах не кажеться конкретно, яку тактику повинна прийняти польська національна політика. Однак великим поступом цих статтей є факт, що не мають вони теж аспірацій на генеральне „вирішування“ української проблеми в цілій її глибині і ширині та що підходять до справи з практичного боку, дарма, що обмежуються лише до ствердження фактів, які досі заперечувано, або яких не добачувано.

Новим у цьому є теж явище, що признається факт, що ініціятива зміни пануючих відносин лежить у польських руках: польська сторона мала цю ініціятиву від самого початку істнування польської держави по нинішній день і лише своєю ініціятивою довела ці відносини до стану, в якому вони істнують нині! Коли-ж признається, що ці відносини невтішні, то й змінити їх можна не в напрямку дальших теоретичних міркувань ані дальших ризиковних експериментів на практиці. Щоби тверезо й щиро підійти до цього дразливого питання, треба стати на платформу міжнародніх і власних конституційних зобовязань та перевести їх у життя, — це та дорога, яку вказує Бохенський і співзвучні йому голоси незасліпленої шовінізмом польської публіцистики. Іншої дороги тепер хіба не можна собі уявити.

По дорозі до фашистівського інтернаціоналу.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, грудень 1930.

Саме такий заголовок носить велика стаття А. Гравеллі, вміщена в останньому числі (ч. 11—12) римського місячника „Антиевропа“.

Свого часу Ваш кореспондент присвятив окрему статтю вияснению значіння цього впливового місячника, як передового орґану Мусолінї. Нагадаю лише тут, що, незабаром після виходу в світ першого числа „Антиевропи“, п. Лянді-Ферреті, голова пресового бюра при голові італійського уряду, проголосив у парляменті, що „Антиевропа“ є ствердженням новоі фашистівської цивілізації, бо коли вимовляється „Антиевропа“, вимовляється — „фашизм“. І Арнальдо Мусоліні, брат диктатора, що заступив його в редакції міляньского щоденника „Іль Пополо д' Італія“, зазначив зі свого боку: „Наш приятель Асверо Гравеллі, що започаткував боєвий місячник під назвою „Антиевропа“, — отже назвою, що криє в собі цілу програму, — має наше повне співчуття...“

Щодо самої назви „Антиевропа“, що могла би викликати непорозуміння в українських читачів, то нагадаємо, що ця назва означає боротьбу проти тенденцій теперішньої Европи, з її безсилим і лицемірним демократизмом, з її застрашаючим зростом комунізму, з її не менше застрашаючим наступом світової плютократії: — „Проти Европи Парижа, — писав Гравеллі у першій книзі свого журналу, — проти Москви, Женеви, наша „Антиевропа“ підносить імя Риму“. Або, як писав Шустер у IV. книзі за 1929 рік: „Хочемо, щоби Европа перестала бути кольонією для американців з їх багацтвами, для азіятів з їх всілякими забобонами, для більшовиків з їх розбитими ідеалами...“ (стор. 273).

Таким чином, як бачимо, „Антиевропа“ з самого початку і вельми рішуче стала на позиції, що фашизм не є собі якимсь льокальним чисто італійським рухом, — а навпаки почала вперто пропагувати ідею, що її оце — через два роки такої „антиевропейської“ пропаганди, проголосив на зборах фашистівських єрархів 27. жовтня 1930. сам Мусоліні, а саме, що фашизм, як спірітуальний революційний рух має універсальне значіння.

Вище згадана стаття А. Гравеллі в останньому числі „Антиевропи“ спиняється власне на цій фразі Мусоліні, розяснює її та намічує ріжні етапи для поширення фашист. ідеї в цілому світі.

З огляду саме на авторитетність журналу і його дир. Гравеллі з одного боку, і з огляду на те також, що в реєстрі революційних фашистівських сил А. Гравеллі не забув і про україн-

ський національний рух, присвятивши йому особливу увагу, вважаємо необхідним зреферувати найбільш важливі тези його статті для українських читачів.

„Прийшов уже час, — пише Гравеллі, — щоби політичні сили Европи відірвалися нарешті від своєї „симпатизуючої“ до фашизму форми, і наввжилися прийняти не лише імя, але й ту відповідальність, методи й акцію, що належаться кожному в цікавій, скомплікованій і трагічній теперішній европейській ситуації. Акція, що її вимагається, має бути неухильна, як безжалісним є також закон сучасного життя. Або по одному боці, або по другому. Сидіння-ж між двома стільцями приводить зрештою до поразки, до знищення. Томуто, щоби перемогти, треба бути певним себе, треба єднатися. Єднатися у мусолінізмі...“

„Ми находимося, — пише він далі, — в стані перманентної революції: різні національні країн підготовлюють виникнення фашистівських сил, що жадають жити на новий лад. І ми, італійські революційні фашисти, проголошуючи універзалізм фашизму, не хочемо замикатися в незалежності нашої перемоги і нашого руху: стверджуємо, що італійський фашизм буде допомогати творенню і зміцнюванню анальогічних рухів і в інших країнах... Істнує тактика і стратегія революції. Тепер роспочинається невмолима боротьба фашизму проти його наймогутніших ворогів: необхідно знищити інтернаціональні обєднання плютократичних і комуністичних сил. Мусимо перейти з оборони в наступ, якщо не хочемо виснажитися...“

„Комуністичний міт до певної міри примусив світ рухатися і в дечому змінив уже його вигляд: бо саме прості ідеї виявляють себе, як ідеї-мотори. Ідеї, що стрясають світом. Ми також не можемо єднатися з елементами, що роблять все можливо, щоби ситуація не відмінилася. Треба входити в світ з простими ідеями... Віднині антитеза є ясна: Або ми, або вони! Або наші ідеї, або їхні. Або наша держава, або їхня...“

І далі маленька погроза з Іа Гітлер у бік буржуазної Европи: „А в Европі хай уважають: іноді може бути, що крайності стикаються. Фашизм не дасть стиснути себе за шию: ми поширимо революцію...“

Ваш кореспондент не раз звертав вже увагу на цю революційність італійського фашизму, на його цілковите заперечення істнуючого капіталістичного з одного і комуністичного ладу з другого боку. На їх місце фашизм хоче поставити корпоративний лад. Без корпоративізму, — сказав Мусоліні, — нема справжнього фашизму.

І тому власне, як пише далі Гравеллі, італійські фашисти відносилися з недовірям до всяких інших „фашизмів“, що виникали в Европі. Вони боялися імітації їх методів і компромітації їх імення в цілях справжнісінького реакційного консерватизму, тим часом як італійський фашизм власне спрямований проти цього реакційного консерватизму.

Евг. Онацький.

(Докінчення буде.)

Про датки у церквах.

Чи потрібний дозвіл влади на збірку у церкві на „Рідну Школу“?

Надходить час традиційних коляд і збірок на добродійні цілі, та зокрема на Рідну Школу. Влада неправильно приміняє тут закон про збірки і карає наших священиків, а стаття посла д-ра Барана (в „Ділі“ з 23. VIII. 1930) про покарання за таку збірку о. Винницького з Глубічка — готова відстрашити наше священство від виконання доручень ординаріятів у тому напрямі. Подаючи ще від себе кілька уваг у цій справі, зазначую, що це не лише теоретичні міркування, але навпаки — це моя практична оборона клієнтів, досі успішна в усіх без вимку випадках.

Передовсім треба підкреслити, що на основі обовязуючих постанов, датки в церкві, ужиті на добродійні чи освітні цілі можуть бути аналізовані лише з погляду їх приватно-правного характеру, у світлі норм цивільного закону, однак в ніякому разі не можна їх розглядати на площині публично-карній.

Всякі датки чи збірки є заборонені на цілі недозволені; на цілі дозволені — *приватні* датки все і всюди допустимі, а лиш *публичні* збірки вимагають дозволу влади. Тому ясно, що лише уладження *публичних* збірок на Рідну Школу і т. п. цілі вимагає дозволу влади.

Однак церковні збірки не є ані публичні, ані навіть збірками взагалі в правному розумінню!

„Публичність“ церковної збірки є повним непорозумінням. Критерії „публичности“ є в праві різні. Зосібна в карному праві рішають точні дефініції поодиноких злочинів, але нема ніякої такої дефініції, що торкалась би збірки, бо це постанова *адміністраційного* права, а не *карного* в тіснішому розумінню.

Тому треба сягнути до загальних понять льогіки і права.

Льогічно — не може бути мови про „публичність“ там, де в гру входить лише одна особа, правно — сама більша скількість осіб не надає характеру „публичности“. Римське **quilibet ex populo** є тут найкращим показчиком границі між приватним та публичним характером: те, що доступне всякому з вулиці, має характер публичний; те, що доступне лише членам такої чи іншої спільноти, має характер приватний. Як участь на лекціях у школі, на політичних зборах однодумців чи хочби на забаві і т. п., обмежується до членів тих гуртів і доступ туди для кожного з вулиці є неможливий, так само збірка серед таких гуртів, звязаних постійним чи хвилевим вузлом спільноти, є приватна. Тому навіть лаїк не назве збірки серед учеників, партійних однодумців, чи учасників забави — на бібліотеку, на цілі партії чи на оплату музики — публичною збіркою.

Колиж така спільнота істнує не лиш **via facti**, але й правно признана, то вона творить осібну правну одиницю. В таких випадках зовсім не до речі сама дискусія про публичний характер якихнебудь функцій внутрі такої одиниці, бо для права це така сама цілість, як особа фізична у відношенню до осіб, які стоять поза даною спільнотою.

Церква є саме такою признаною правною особою, а тому збірки доконані внутрі часток-членів тої правної одиниці — є внутрішньою, себто приватною справою тої особи.

Крім того збірка й саме її поняття нерозривно звязані з поняттям випадковости; доразовий характер збірки є сутньою частю змісту поняття збірки. Зокрема збірка дає майно, яке є цілком різне від майна жертводавців і збираючих (т. зв. **Zweck- u. Sammelvermögen**); теорія й практика схильні навіть признавати за таким майном окремий правно-особовий характер.

Датки в церкві не є випадкові ані доразові, тому, що це постійне й нормальне джерело доходів церкви; церква є власницею всякого доходу з таких джерел і це цілком приватна справа церковного комітету розпоряджатися тим доходом, чи то згідно зі згори заповідженим пляном чи то на підставі пізнішого свого рішення. Постійний характер церковних датків, складаних до диспозиції церкви, відбирає *церковним збіркам* характер і суть звичайної збірки так у льогічному як і правному розумінню. Інакше, треба би вважати й дохід жебраків „збіркою“, ба навіть „публичною“, бо вони не обмежені ні критерієм простору ні осіб — всюди й до всякого руку простягають. Вийшов би з цього очевидний абсурд.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 2. СІЧНЯ 1931.

СТ. СІРОПОЛКО.

ОГЛЯД НОВИН
З ДИТЯЧОЇ ТА ПОПУЛЯРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

(Докінчення.)

Коли і хто заперечував значіння М. Гоголя, як великого письменника, що оце А. Котович відважився взяти на себе „виправдання“ Гоголя-письменника?

Добре зробив би видавець, колиб стримався від поширювання цієї цілковито невдалої книжки...

Надзвичайно цінним придбанням дитячої літератури є нова книжка О. Олеся: „Княжі часи“ (вид. „Неділя“, 168 стор., ціна незазначена), де наш славний поет подає образний опис нашого минулого та вміло прищеплює читачеві стимул до праці для служення свому народові. На жаль, книжка — повна друкарських помилок. Передмову М. Голубця мало зрозуміють діти, а тому не буде шкоди, як вони її зовсім оминуть.

Досить живо відновлюють нашу старовину також історичні оповідання В. Бірчака: „Володар Ростиславич“ (176 стор., з двома ілюстраціями П. І. Холодного, 2 зол.); А. Чайковського: „Сонце заходить“ (207 стор., 4 зол., обидві книжки вид. Т-ва „Просвіта“ у Львові). В першому оповіданню йде мова про щасливий вислід бою Володимира Ростиславича разом з Давидом Ігоровичем проти Угрів під Перемишлем у 1099 р. Автор вніс у своє оповідання епізод — приїзд грецького царенка до Володимира Ростиславича, щоби просити руку його доньки Анни. Після щасливої перемоги ворога й відбувається самий обряд сватання.

В оповіданні „Сонце заходить“ автор змальовує останню спробу козацької старшини відстояти самостійність Запоріжжа, „не дати зайти козацькому сонцю“. Безперечно, кожний з інтересом прочитає новий твір шановного автора. Не можу не зробити лише одного зауваження: на мій погляд, не слід сучасні вислови та епітети вкладати в уста дієвих осіб кінця 18. віку. Конкретно, чи міг донський козак на беседі полковника Кандиби кваліфікувати Росію, як „тюрму народів“?...

Накінець, згадаю тут „Історію України для народу“ (вид. Т-ва „Просвіта“ у Львові, 148 стор., 1.80 зол.), що так живо й просто написав І. Крипякевич. Книжка ілюстрована багатьма малюнками та мапою. Автор довів свій виклад до світлої хвилини нашої історії — до проголошення 21. січня 1919 р. обєднання всіх українських земель в одну державу. Будемо сподіватися, що автор незабаром випустить у світ обіцяну ним нову книжку, де розкаже історію України нових часів.

Для дітей старшого віку призначені такі книжки: 1) О. Кобилянська: „Людина“ (вид. „Для школи і дому“, 76 стор., 2 зол.). Це є перший твір нашої славної письменниці, що мав спочатку назву „Вона вийшла замуж“.

2) Б. Лепкий: „Під ялинку“ (111 стор., з багатьма ілюстраціями С. Гординського, 2.60 зол.). Автор своєю збіркою віршів і оповідань, переважно звязаних темою навколо спогадів автора про Свят-вечір, зробив красний подарунок не тільки для молоді, але й для дорослих, які при читанні цієї збірки переживуть разом з автором світлі спогади зі своїх дитячих років.

Для цієї-ж категорії читачів надаються дві історичних праці О. Терлецького: „Україна заборолом культури й цівілізації перед степовиками“ (92 стор., з мапою та ілюстраціями, 1.80 зол.); „Вплив природи на історію України“ (75 стор., з мапами, образками та діяграмою, 1.50 зол., обидві книжки — вид. Т-ва „Просвіта“ у Львові). В першій праці автор ґрунтовно доводить, що Україна значно перевищує Польщу й Росію в боротьбі зі степовиками, а тим самим відіграла велику ролю для культури й цівілізації всього людства. В другій праці автор крок за кроком зясовує, як окремі умови природи України (географічні, етнографічні, господарські й т. п.) впливають на історію й майбутню долю України, та приходить до висновку, що природа України обіцяє нам славне майбутнє. Однак не можу погодитися з думкою автора, що великий простір нашої країни вплинув на те, що українське населення визначається широкими поглядами, нераз дуже скрайніми ідеями в своїх партійних програмах (соціялізм, комунізм).

Правда, — українське населення в масі своїй має широкий демократичний світогляд, але воно є далеке від комунізму, бо стоїть на ґрунті індивідуальности господарства.

В обох працях автор відзначується гарною, простою мовою. От тільки трохи вражають такі слова, як внішній, почетний...

Накінець, великим придбанням для нашої молоді є вихід у світ 2-ої частини І-го тому „Кобзаря“ Т. Шевченка з поясненнями д-ра М. Сабата (122 стор., 2.40 зол., вид. „Для школи і дому“). Після кожного тексту поезій Т. Шевченка (з наведенням наголосів у кожному слові) подано тут зміст і плян будови поезії. В кінці подано примітки, в яких пояснюється незрозумілі слова. Все це виконано редактором з надзвичайною вмілістю. Перед загальною вартістю тієї праці, яку перевів д-р М. Сабат над редагуванням „Кобзаря“, марніють деякі огріхи, як уживання в редакційних статтях деяких чужих слів, без яких можна було-б обійтися (алюзія зам. натяк, експіяція зам. покута й ін.), або не зовсім правильне пояснення слова „шашлик“.

Буде велика шкода, якщо наслідком смерти редактора припиниться дальше видання „Кобзаря“, так прекрасно розпочатого небіжчиком для потреб школи й родини.

З цього стислого огляду новин дитячої та популярної літератури видно, що минулий рік не мало дав корисної лектури для нашої молоді.

На першому місці по кількості видрукованих аркушів стоїть видавництво Т-ва „Просвіта“ у Львові. Треба дивуватися, як „Просвіта“ спромоглася при своїй матеріяльній скруті так інтенсивно розвинути видавничу діяльність. Всі видання „Просвіти“ відзначуються цілком пристойним виглядом і бездоганною коректою. А книжку Б. Лепкого: „Під ялинку“ видано, як на наш час, навіть роскішно.

На другому місці по кількості видрукованих аркушів стоїть М. Таранько. Тут приходиться висловити ще більший подив тій енергії й витревалості, з якою М. Таранько присвятив себе виданню дитячої літератури. Залишається побажати більше дбайливої коректи та старанної редакції тексту в нових виданнях цього заслуженого діяча на культурно-просвітньому полі.

Тому про збірку взагалі, а тим менше пузлічну, не може бути й мови, а в слід за тим, не треба для церковних датків на „Рідну Школу" ніякого окремого адміністраційного дозволу.

Як слідує з повищої аналізи датків у церкві, неправильно званих збіркою, — датки є доходом церкви, а така чи інша заява священика чи церковного комітету — є лиш обіцянкою даровини доходу церкви на якусь ціль, в цілости чи части. Така обіцянка даровини правно не вяже, зібрані гроші не лиш як часть нормального доходу творять майно церкви, але вже через само змішання грошей у спільній церковній касі — вони мусять стати власністю церкви.

Як розпоряджатися грішми з церковної каси, про це рішає не якийсь *збірковий* комітет, а лише *церковний* комітет як власник, він дотержує обіцянки або ні, дає на цілі ті або інші, а навіть в разі потреби сама церква має право ці гроші зужиткувати, бо жертводавцем є лише церква; тому зужиткуванням тих грошей напр. на церковні цілі ніхто не допустився би злочину спроневірення.

Тому булоб вказане, щоби священики при закликах до вірних в справі датків — виразно підкреслювали, що *церква* пожертвує на дану ціль зі *своїх* доходів саме таку високу суму, яка вплине з тої „таци" чи того дня для *церкви*. Для обережности моглиб священики подбати про письменні ухвали церковного комітету, які треба би лише відчитати й пояснити. Такий зміст ухвали, зужиткований в разі потреби, виключить всяку дискусію над каральністю церковних датків. Така ухвала повинна звучати: Комітет ухвалив жертвувати з церковної каси на таку то ціль *таку високу* суму, як високий буде дохід *церкви* з тої „таци", чи з того дня і т. п. Річ у тім, що не *ту*, а лише *таку* суму, й не вірні, а лише церква пожертвує зі свого доходу.

Та конструкція й обережність виключить саму можність карання тих справ.

Крім того церква — на основі конкордату і канону 1503. кодексу канонічного права — має право без дозволу влади уладжувати дійсні і то публичні збірки для побожних цілей і інститутів. Щонайвище коляди моглиб підпадати під поняття таких збірок, але й там церква збирає на *власну* користь, а згідно з традицією дає лише необовязуючі обіцянки деяких пожертв на ріжні добродійні чи освітні дозволені цілі.

Станиславів, 28. грудня 1930.

Д-р А. Перегінець.

В пралісах Бурми ллється кров.

АТЕ подає з Льондону, що у пралісах Бурми іде крівава боротьба збунтованих тубильців із англійцями. Під Таравадою англійці вбили 50 повстанців. В одній селі тубильці вбили одного англійця, зашо спалено ціле село.

—o—

Сталін іде на Україну.

АТЕ повідомляє з Риги, що Сталін у найближчім часі вибирається в подорож на Україну, щоби перевести інспекцію та пізнати на місцях висліди пятилітки. Сталін поїде з групою урядовців у тім поїзді, в якім їздив цар. Диктатор відвідає Харків і Донецький басейн та рільничі комуни. З Москви виїхало безліч агентів ДПУ охоронити Сталіна від замахів.

Брат Муссолінія про ревізію кордонів.

Брат Мусолінія Арнальдо помістив у „Попольо д' Італія" статтю „Справедливість для народів", у якій стверджує, що тільки ревізія мирових договорів забезпечить Европі мир та відродить держави. Теперішні кордони утворено без розмислу і вони подібні до кільчастих дротів підчас війни.

Виборчі висліди до сенату.

КАЛУЩИНА.

Управнених до голосування до сенату в цілому повіті 35.603. Голосувало дійсно 25.005 (70.2 проц. виборців), по виказу зі староства перед станиславівською окружною комісією 29.848 (84 проц.). В порівнанні до соймових виборів є виборча фреквенція менша на 3 проц. (на селах вже були відомі штучки із дописуванням, відписуванням тощо!), але з відданих голосів листа ч. 11. виказує пропорціонально приріст 3 проц. голосів, бо 71 проц. відданих голосів (до сойму 68 проц.). Подрібні висліди подає нижче подана табеля. Для зрозуміння цього виказу зазначуємо, що в рубриці „голосувало" під значком „ком." є подане число виборців, що дійсно віддали голоси, а під значком „Стан." число відданих голосів, виказаних староством перед окружною комісією в Станиславові.

Ч. ком.	Громада	Голосувало Ком.	Голосувало Стан.	Місцеві комісії записали голосів на листу 1	11	14	20	До Станиславова дійшло голосів на листу 1	11	14	20
1.	Бабин Сер.	277	277	36	241	—	—	241	36	—	—
2.	Бабин Зар.	227	227	23	204	—	—	23	204	—	—
3.	Бережниця	463	494	192	271	—	—	370	124	—	—
4.	Берлоги	253	253	26	224	3	—	26	224	3	—
5.	Болохів	260	260	11	244	5	—	11	244	5	—
6.	Хотінь	428	478	41	335	2	—	291	135	2	—
7.	Цвітова	—	157	—	—	—	—	39	128	—	—
8.	Дуброва	148	148	27	119	2	—	121	27	—	—
9.	Добрівляни	179	179	15	159	—	—	15	150	—	—
10.	Довга Кал.	112	309	9	103	—	—	206	103	—	—
11.	Довга Войн.	440	548	30	365	—	—	333	215	—	—
12.	Долпотів	376	376	67	309	—	—	309	67	—	—
13.	Довжка	—	177	—	—	—	—	131	12	—	—
14.	Дубовиця	172	173	20	148	—	—	148	20	—	—
15.	Грабівка	323	423	6	308	9	—	206	208	9	—
16.	Голинь	543	750	78	452	2	—	498	252	—	—
17.	Гуменів	178	232	26	150	—	—	80	150	—	—
18.	Ясень	480	1100	51	395	21	—	671	395	21	—
19.	Яворівка	177	177	65	112	—	—	65	112	—	—
20.	Кадобна	359	449	25	334	—	—	324	125	—	—
21.	Калуш I.	775	775	633	126	1	—	633	126	1	—
22.	Калуш II.	765	765	579	141	4	1	579	141	4	1
23.	Калуш III.	837	837	435	295	2	3	435	295	2	3
24.	Калуш IV.	818	818	415	170	1	7	415	170	1	7
25.	Камінь	337	455	5	328	4	—	123	328	4	—
26.	Копанки	329	526	54	273	—	—	251	273	—	—
27.	Красна	432	560	9	402	10	—	290	250	10	—
28.	Кропивник	379	625	21	355	—	—	395	230	—	—
29.	Ляндестрай	—	127	—	—	—	—	109	—	—	—
30.	Лдзіне	307	367	18	287	2	—	78	287	—	—
31.	Лука	232	232	55	175	—	—	175	55	—	—
32.	Майдан	191	261	35	153	1	—	205	53	1	—
33.	Мединя	397	397	32	365	—	—	365	32	—	—
34.	Мостище	438	438	11	425	—	—	11	425	—	—
35.	Мошківці	145	145	13	131	1	—	13	131	1	—
36.	Мислів	305	305	26	277	2	—	126	177	2	—
37.	Небилів	380	880	82	234	3	55	582	234	3	55
38.	Негівці	473	473	121	349	2	—	121	349	2	—
39.	Новиця	450	1250	62	386	1	—	862	386	1	—
40.	Павликівка	154	201	70	61	—	—	180	21	—	—
41.	Перекоси	313	313	53	256	—	—	153	156	—	—
42.	Петранка	402	682	129	264	9	—	409	264	9	—
43.	Підгорки	477	477	45	392	2	4	45	392	2	4
44.	Підмихайле	—	920	—	—	—	—	852	67	—	—
45.	Пійло	467	467	11	455	—	—	311	155	—	—
46.	Перевозець	266	266	23	243	—	—	243	23	—	—
47.	Прислоп	214	360	50	158	6	—	296	58	6	—
48.	Рівня	404	537	47	357	—	—	293	244	—	—
49.	Рипянка	195	195	77	117	—	—	77	117	—	—
50.	Середне	155	155	50	104	—	—	104	50	—	—
51.	Сільце	237	237	51	186	—	—	186	51	—	—
52.	Сасівка Кал.	192	292	24	167	—	—	124	167	—	—
53.	Сасівка Войн.	328	328	22	300	2	—	300	22	2	—
54.	Сливки	220	322	105	115	—	—	277	44	—	—
55.	Слобода Неб.	—	150	—	—	—	—	99	51	—	—
56.	Слобода Рівн.	161	161	10	150	1	—	10	150	1	—
57.	Слобідка	114	114	12	102	—	—	12	102	—	—
58.	Станькова	500	601	7	489	4	—	364	233	4	—
59.	Студінка	440	440	36	390	3	10	36	390	3	10
60.	Томашівці I.	513	513	38	474	—	—	474	38	—	—
61.	Томашівці II.	313	410	298	12	—	—	392	15	—	—
62.	Топільсько	137	137	12	125	—	—	12	125	—	—
63.	Тужилів	252	252	21	228	—	—	21	228	—	—
64.	Уґарсталь	—	136	—	—	—	—	120	3	—	—
65.	Угринів Ст.	238	238	15	223	—	—	115	123	—	—
66.	Угринів Сер.	374	374	3	367	2	—	203	167	2	—
67.	Верхня	510	614	29	475	3	—	386	225	—	—
68.	Вістова	257	257	31	214	—	—	214	31	—	—
69.	Войнилів	710	710	359	350	1	—	359	350	1	—
70.	Завій	537	539	47	490	—	—	247	290	—	—
71.	Завадка	504	660	62	461	14	—	456	201	—	—
	Збора	369	369	12	353	4	—	12	353	4	—
	Разом:	25.005 (70.2%)	29 848 (84%)	6428 (25.7%)	17.755 (71%)	138	79	17.197	11.848	117	81

Нема даних від мужів довіря з Довжки і Підмихайля, де не допущено наших мужів довіря, з Цвітової і Слободи Небилівської Томашівці II. — це кольонія польська, Ляндестрай і Уґарсталь — це кольонії німецькі.

—o—

Студентські справи.

Загальні Збори Української Студ. Громади у Варшаві.

Дня 26. XI. 1930 року у Варшаві в помешканні Українського Студентського Дому при вул. Брудневській ч. 14 відбулися Звичайні Загальні Збори Української Студентської Громади. До Управи У. С. Г. на зимовий семестр увійшли отсі особи: 1) голова — Дмитро Нестеренко, 2) заст. голови і преса — Валеріян Сагайдаківський, 3) секретар I. — Микола Маслов, 4) секретар II. — Юрій Огієнко, 5) скарбник — Емілія Нестерчуківна, 6) реф. господ. та освіти. — Ірена Макарушка, 7) реф. допомоговий — Юрій Черкавський.

Нова Управа головну увагу в своїй діяльности звертатиме на зміцнення матеріяльного стану У. С. Г. у Варшаві, тим більше, що Загальні Збори доручили їй придбати по можливости власну домівку.

Слід підкреслити, що в сучасний мент матеріяльний стан Громади настільки поліпшився, Управа У. С. Г. має можливість видавати незаможним студентам допомоги, позички та навіть стипендії.

Під осуд Українського Громадянства.

Управа Української Студентської Громади у Варшаві доводить до відома Українського Громадянства, що Товариство Допомоги Студентам Українцям у Варшаві на чолі якого стоїть проф. Роман Смаль Стоцький, дня 6. грудня м. р. викинуло Українську Студентську Громаду з помешкання, з якого Громада користала на підставі умови з Товариством Допомоги, на котре українське студентство переводило збірки. Таким чином Товариство Допомоги позбавило єдину Українську Студентську організацію у Варшаві змоги влаштовувати реферати і сходини.

Перед повідомленням Управи У. С. Г. про речинець ексмісії Товариство Допомоги вже подбало про поставлення сторожа, даючи йому доручення в бутальний спосіб, уживаючи фізичної сили, усувати товаришок і товаришів за двері. Управа У. С. Г. з доручення Загальних Зборів висловлює свій рішучий протест проти такого поступовання Товариства Допомоги та віддає цю справу на осуд широких кол Українського Громадянства.

ЗА УПРАВУ:

Дмитро Нестеренко, голова. *Микола Маслов*, секретар.

З життя Студентської Громади в Познані.

В познанськім університеті студіює чимале число українців, бо около 130 осіб обох полів, з котрих переважаючу кількість гуртує товариство фахове „Громада Студентів Українців“. На жаль, як зрештою в кожнім, а спеціяльно в українськім громадянстві не так часто буває, живе й у нашому Познані декілька ревних і тихих патріотів, котрі не уважають корисним належати до якогонебудь товариства, навіть до професійно-студентського, котре гуртує всіх студентів українців без огляду на їх політичні чи ідеольоґічні переконання.

Наша Громада начисляє під цю пору кругло 115 членів. У її ж нутрі потворилися секції, котрі мають ще й свої спеціяльні завдання. Секція позичково-допомогова „Самопоміч“ задля своїх цілей є предметом може найбільшого заінтересування серед загалу громадян. На цьому місці годиться згадати, що повища секція дістала в минулому році цінну допомогу від Ексц. Митрополита ґр. Шептицького. Дальше слід назвати „Секцію Студенток“, котра займається улаштовуванням чайних вечорів, вечерниць, святочних комерсів і т. д. Спортова секція управляє ріжнородні спорти. Окрім тих секцій істнують при Громаді два гуртки: гурток лікарів-нострифікантів (около 30 осіб) та гурток гігієнічний, що має на меті ріжні фахові реферати.

Загальна діяльність Громади проявляється в уладжуванні дискусійних рефератів на теми наукові, суспільно-політичні, ідеольоґічні і т. п., святочних сходин, прогульок і т. д. Позатим істнує гарне товариське співжиття поміж членами, котре могло би бути ще краще, колиб далося якимсь способом усунути надмірне може перечулення на точці т. зв. „гонорових справ“, бо це явище дійсно зрибноє в останніх часах патольоґічний стан на терені познанської Громади.

Як що-року, так і цього року відбулися досить живі Загальні Збори, на котрих вибрано отсей виділ: Михалевський Богдан — голова, Престашевський Олесь — заст. голови, Бережанський Василь — секретар, Гнідан Володимир — скарбник, Гарасевичівна Леся — бібліотекар, Луцький Роман — пресовий референт, Макогуха Володимир — господар, Пашкевичівна Т... і Кекіш Роман — виділові, Скочдополь Роман і Субтельний Богдан — контрольна комісія.

Відрубно від Громади, як товариства загально-студентського, розвивається гарно ідеольоґічний гурт Корпорація Чорноморе, котра обіймує в собі невелике число людей, більш охочих до праці на ідеольоґічнім полі та більш зі собою зжитих. Діяльність корпорації оперта на засаді карности та однопілости. Корпорація займає визначну ролю в житті цілої Громади. Позатим Чорноморе — Познань перша допустила до своїх рядів українських студенток, котрі до цього часу займали в ній місце надзвичайних членів, а вже цього року зачинають творити свою окрему жіночу корпорацію під назвою матірньої Корпорації Чорноморе. Це буде перша українська жіноча студентська корпорація.

Наприкінці варто додати, що наш гурток став в останніх часах також предметом нагінки в познанській ендецькій пресі. На ту нагінку гурток реаґував, розуміється, дорогою леґальною.

Останні вісти

ВІДГОМІН „ПАЦИФІКАЦІЇ“.

„Хвіля“ повідомляє: „Менчестер Ґардієн“ приніс звіт делеґатки Жіночої Ліґи в Женеві англійки міс Шіпсгенкс, яка разом із представницею австрійських жінок відвідала недавно Сх. Галичину. Рівночасно той часопис у передовиці обговорює факти подані у звіті та домагається від Англії, аби тую справу порушила на найближчій сесії Ради Ліґи Націй.

Рівночасно льондонська преса оголошує відповідь, яку дав міністр закордонних справ Гендерсон Союзові Демократичної Контролі, який із кількадесятьма послами Лейбур Парті також звернувся з петицією в українській справі. Мін. Гендерсон відповів, що всі зажалення разом із долученими до них замітками польського уряду Рада Ліґи Націй розгляне докладно.

Б. БЕРЕСТЕЙСЬКІ ВЯЗНІ ВІДДАДУТЬ ОРДЕРИ.

В половині січня відбудеться у Варшаві конференція всіх польських вязнів, які сиділи у Бересті. В конференції візьмуть участь і їх оборонці. На конференції зберуть дальші докази, що ілюструють поступовання військових, під яких доглядом сиділи вязні в Бересті. Є теж пропозиція, щоби вязні-посли, що сиділи в Бересті, серед яких є відзначені ордерами, як нпр. Білого Орла (пос. Вітос), Польонія Реститута та військовими відзнаками Віртуті Мілітарі й Хрестом Хоробрих, щоби всі ті ордери відіслали назад до розпорядження влади.

СЛІДСТВО ПРОТИ МАЙОРА КУБАЛІ ЗДЕРЖАЛИ.

Слідство проти майора-летуна Кубалі за несубординацію закінчено. Прокуратор постановив уморити дальше слідство. Так закінчилася справа, що й за кордонами відбилася відгомоном.

ВЛОМ ДО „ЗВЙОНЗКУ ЛЕҐІОНІСТІВ“.

У „Звйонзку Леґіоністів“ у Львові при вул. Городецькій 69, у тютюневій гуртівні злодії розбили касу та забрали все що було. Готівкою забрали 9.500 зол. і бравнінґ вартости 70 зол.

КАСІЄР КАСИ ХОРИХ КРАВ ГРОШІ.

Проти касієра львівської Каси Хорих Йос. Гуля відбувається розправа за це, що вкрав 9 тис. зол. 50 сот.

ЩЕ РАЗ ХОТІВ УТІКАТИ?

Польські джерела повідомляють нібито Осип Коновалець, який сидить під закидом саботажі в тюрмі при вул. Казимирівській, хотів утекти відтам уже вдруге з II. поверха, куди його перенесли з I. пов. після намаганої втечі. Коновалець, мовляв, зробив собі отвір в стіні біля печі. Його перевели щераз до іншої келії.

БОЇ НА КАВКАЗІ.

Грузинське пресове бюро у Женеві повідомляє із Тифлісу, що наслідком зірвання переговорів між СРСР і кавказькими повстанцями почалися збройні сутички. Большовики розстріляли богато визначних кавказьких діячів.

НЕВДАЛИЙ ПОХІД НА СМИРНУ.

Із Стамбулу повідомляють, що турецькі реакціонери, на випадок успіху їх замірів, плянували похід на Смирну. Арештували або помістили під поліційним наглядом 70 людей зі села Безалан, біля Менемену.

Дня 30 грудня парляментарна ґрупа національної партії вислухала урядове експозе про події з Менемені й одобрила видані розпорядки.

НЕСПОКІЙ В ІНДІЇ.

Тижневий рапорт індійського уряду повідомляє, що в ріжних провінціях намагалися індійці скріпити цив. непослух, головно в околицях Бенґалю та Калькути. Аґітують, щоб не платити податків і комірного. Цій акції сприяє заг. хліборобська скрута. Були акти терору. Ген. ґубернатор видав розпорядки про контролю праці та про засоби, що перешкоджували би підбурюванню до неплачення податків.

—o—

Новинки

— **Конфіската „Діла“.** Новий рік розпочали ми під злими авспіціями: вчорашне (1) число „Діла“ підпало конфіскаті аж у чотирьох місцях. Одна біла пляма всадилася у передову статтю **„На порозі нового року“**, дві великі плями в другу статтю **„В. Г. Стід про Польщу“**, четверта пляма — найбільша — в третю статтю п. з. **„Єдиний голос“**.

— **В добу ґрипи.** У звязку з ґрипою, яка панує, досвідчені лікарі радять, що на випадок цієї недуги треба передусім положитись до ліжка, бо ця недуга при простуді легко комплікується. Радять також уживати аспірину Баєра, яку можна дістати у всіх аптиках, бо ця аспірина не тільки що зменшує біль голови, але взагалі впливає дуже корисно в боротьбі орґанізму з ґрипою.

— **Продовження святочних ферій.** Кураторія Шкільної Львівської Округи повідомляє, що святочні ферії продовжено до 6. січня 1931. включно в усіх школах м. Львова, які святкують свята по латинському обряді. Розпорядок цей виданий у звязку з шаліючою ґрипою.

— **Ідеальний муж.** Львівську поліцію повідомлено, що Іван Дронґ, замешкалий при вул. Лещинського 33, побив свою жінку дрючком так сильно, що бідна жінка втратила притомність. Ідеальний муж, якого імя вказує на замилування до дрючка, буде відповідати перед судом.

— **Ще один залюблений капраль.** У Столпцях у Виленщині капраль Жигмонт Пйонтковський на забаві застрілив 18-літню Анну Барціківну за те, що вона не хотіла з ним потанцювати.

— **Загоріли на смерть.** У Букачівцях у пекарні челядники напалили в печі, засунули комин передчасно та поклалися спати. Два челядники, Паннер і Зелінґер, померли наслідком того.

— **Фанатизм сектантів.** В Городищі коло Вильна утворилась якась релігійна секта, з якою католицький священик Зельба провадив завзяту боротьбу. Сектанти довго погрожували священикові, а вкінці напали на нього вночі і побили так, що цей бореться зі смертю.

— **Ватиканська держава** перевела на днях перепис свого населення. Ця держава має тільки 939 горожан, з того 495 італійців, 118 швайцарців із походження, 8 французів, 8 німців, 5 еспанців, 2 бувших голяндських горожан, одного австрійця, одного шведа і одного священика з Абісинії. Швайцарці майже всі поліціянти. Крім цього в цій державі живе 300 чужоземців.

— **Чого бажає Крамарж?** Дня 28. грудня 1930. ЧСР святкувала 70-ліття свого визначного політика Крамаржа. Майже 20.000 осіб зложило йому свій поклін. На величавім бенкеті Крамарж, промовляючи до присутніх, сказав „Одиноким моїм бажанням є побачити ще упадок большевизму і воскресення національної Росії. Тоді я поїду до Росії приготовляти ґрунт для здвигнення великої всеславянської федерації, якій належить будуччина“.

— **З астрономії.** В останніх днях січня 1931 р. малесенька планета Ерос віддалена буде від землі тільки на 26 міліонів кільометрів, цебто ця планета буде так близько землі, як жадне небесне тіло в останніх десятиліттях. Астрономічні обсерваторії приготовляються до нових дослідів над цією планетою, яка мандруючи у безконечних просторах, на деякий час наближиться до землі. Астрономи мають надію відфотографувати цю планету, та при помочі ріжних дослідів над рухами Ероса, визначити точніше віддалення землі від сонця, ніж це вдалось досі. Так само будуть досліджувати силу притягання землею та вплив цієї сили на рухи Ероса. А планета Ерос це справді маленька планета: вона має тільки приблизно 30 км. проміру і її видно через звичайні далековиди і голим оком тільки тому, що вона розмірно недалеко від землі, цебто — 26 міліонів кільометрів.

— **Жертви спорту.** Берлінський учитель Н. підчас лещетарської прогульки недалеко Фуксберґбавди скотився з гори в пропасть і потовкся так, що помер у лічниці. — В німецьких горах т. зв. Сентісґебірґе лявіна придавила на смерть одну дівчину і двох лещетарів.

— **На електричнім кріслі.** Дня 30. грудня 1930. вранці в год. 4, в Ню Йорку виконано присуд

кари смерти на особах трьох бандитів Вільгельма Гімбеля, Осипа Калябрези і Томи Корта. Всі вони згинули на електричнім кріслі за вбивство аптикаря і його жінки та за вбивство одного купця і його шофера. Всі три бандити були молоді, найстарший мав 22 роки.

— **Памяти Пуччінія,** який помер перед 50 роками, музичний світ Італії улаштовує цього місяця величаві концерти та ювилейні вистави опер цього композитора. Пуччіні родився 1858 р. в Люквесі і вже з дитинства виявляв нахил до музики. Його мати, не маючи грошей на музичні студії для сина, написала до королеві лист із просьбою допомогти її малому Джіякомі вибитись у люди. Королева зацікавилась долею талановитого хлопця і призначила йому щомісячну стипендію по 100 лірів на студії в Медіоляні. Колиб не королева, хто зна, чи людство малоб сьогодні знамениті опери Пуччінія, як „Тоска", „Мадам Баттерфляй" та інші. Пуччіні помер у Брукселі підчас операції недуги рака у гортанці.

— **Більшовики з близька.** У Парижі вийшла книжка споминів визначного більшовицького диплЬомата Соломонова, який так як і Бесідовський покинув комуністичний табор і перейшов до еміграції. Автор споминів був близьким знайомим і співробітником усіх провідників комуністичної партії. Соломонов малює цих вождів, не виключаючи Леніна аж надто чорними барвами. Ленін це дрібничкова і злобна людина, яка за найменші особисті кривди мстилася на других тоді, як дірвалась до влади. Красін це боягуз, який зі страху, щоби його Ленін не арештував, у Талліні майже плакав. Зіновев це специяліст від корупцій, підчас страшного голоду в Росії спроваджував собі зпоза кордону цілі загони південних овочів та перфуми для любовниць. Літвінов інтригант, а Чічерін за хабаря готов продати маму. Більшість комісарів це злодії та спекулянти, які говорять про революцію, а набивають тихцем тільки свої кишені. В такім дусі написані цілі два томи споминів розчарованого комуніста. На його думку тільки Йоффе і Троцький це чесні та ідейні комуністи.

— **Жінка все жінка.** Радянська преса пише, що Коллонтаєва, яку радянська влада поставила перед суд компартії, провинилася тим, що хоч і була посолкою пролетарської держави в Штокгольмі, то вела буржуазний спосіб життя, видавала державні гроші на дорогі костюми, ходила на панські балі, носила дорогі камені, перстені і всякі інші панські витребеньки.

— **Екстреми сходяться.** З Мадриту пишуть, що в Еспанії утворилась „монархістично-соціялістична партія". Ця партія вважає, що в економіці Еспанія повинна йти до соціялізму, але авторитет монарха як символ держави є необхідний.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому числі „Діла" зайшло кілька помилок. Так **у передовій статті** в закінченні передостаннього уступу зам. „за січень 1931 р." має бути: „до кінця березня 1931 р." Дотичне речення має виглядати так: „Цю книжку (Альфонса Доде: „Малецький") дістануть у 1931 р. на премію всі передплатники, що в перших днях січня вирівняють пренумерату за минулий рік і внесуть повну належитість **до кінця березня 1931 р."** — У статейці **„Зпоза куліс Берестя"** вскочила між 6-ий і 8-ий рядок з гори одна непотрібна стрічка. Дотичне речення має виглядати так: „Скажемо тільки, що це арештування б. пос. Вислоцького переводив комісар поліції в супроводі 6 поліціянтів і 2 агентів цивільних". — В новинці **„З хроніки ревізій та арештувань"** подано помилково, що ревізію в о. Льва Ващука у Суховолі переводжено 14. грудня 1930. Має бути: 14. XI. 1930.

— **Веселі будуть свята.** Святочний „Зиз", 12 сторінок друку, вже вийшов. Незвичайно цікаве число. Здоровий гумор осолодить неодному гірку хвилину підчас Свят, тимбільше в ці важкі часи загальної скрути. Ціна звичайна — 50 сот.

СПОРТ

З Карпатського Лещетарського Клюбу.

В неділю 28. грудня 1930. вернула прогулька КЛК з Чорногори. Прогулька виїхала зі Львова у вівторок вполудне в числі 10 осіб. Зі схоронища під Заросляком уладжено прогульки на Пожижевську, Шпиці та Говерлю. На Чорногорі тепер прекрасний сніг. У Львові уладжено прогульки: на Чортівську Скалу та довкруги Львова. На обох прогульках брало участь разом понад 50 осіб.

З курсу для початкуючих користає 12 осіб, останні дві лекції відбудуться в пятницю та суботу в год. 14.30.

В четвер 1. січня 1931 відбудеться прогулька в околиці Винник. Збірка на Погулянці коло ресторану в год. 9.30. Проситься зо якнайчисленнішої участи.

В пятницю 2. січня 1931. в год. 18. виїзджає прогулька до Славська під проводом п. В. Панькова. Сходини прогульковців відбудуться в четвер в год. 19. в домівці Клюбу (Костюшка 1 а, І. пов. праворуч). В пятницю 2. ц. м. домівка Клюбу буде замкнена.

На перший день Свят (7. І.) організується прогулька до Славська. Зголошення на прогульку приймається в неділю (4. І.) у вечірніх годинах в домівці. У Славську Клюб уладив домівку, яка складається з двох кімнат та кухні, приміщення є на більше як 30 осіб. Оплата за нічліг для членівКлюбу виносить 50 сот., для нечленів 1 зол. 50 сот. за попереднім зголошенням у Клюбі. Прогульки гімназійні за попереднім зголошенням у Клюбі платять оплату членів.

—o—

Дописи.

ЗОЛОЧІВ *(Свято Просвіти.)* Дня 22. грудня м. р. святкували читальні золочівського судового повіту своє свято Просвіти в салі Т-ва ім. М. Шашкевича в Золочеві. Без уваги на непригожі атмосферичні умовини явилося численно селянство і міщанство, зате відразу впала в очі рішучо за мала скількість інтелігенції. В програму ввійшли, як звичайно, промови, привіти, хорові й орхестральні продукції та декламації. Вступне слово виголосив організатор повіту д-р Т. Ваньо, а відтак промовив коротко до зібраних посол золочівської округи д-р Я. Олесницький. У своїй промові бесідник опрокинув клевету, будьто би в „Просвітах" велася нелегальна робота — „Просвіта" всеціло віддається тільки освітньо-культурній праці серед найширших мас. На святі виступили три хори: з Ремезовець, Сасова і Почап та дві орхестри: дута з Ляцького Вел. і мандолінова із Золочева. З хорів найліпше враження викликав хор з Ремезовець, відспіваний, з рівномірно розложеною працею на всі голоси і з доброю технікою, але зі слабшим голосовим матеріялом. Хор місточка Сасова був би дуже симпатичним хором, колиб диригент вложив у нього більше праці. Хор з Почап має одно велике недомагання: співає тільки сопранами й альтами, а мужеські голоси майже тільки асистують на сцені. Його диригентові можнаб також побажати, щоби при виборі пісень звертав увагу на легші народні і штучні пісні, а щойно згодом забирався до трудніших штучних композицій, які є тепер хорові понад сили. Дута орхестра з Ляцького ставить тільки що свої перші кроки і на неї наразі можна дивитися як на відрадний прояв села в напрямі організації і культурного розвитку. Приємною несподіванкою була поява аматорської мандолінової орхестри студентів-золочівців. Щодо виконання кількох пісень, які спеціяльно на свято підготовлено, то виконавці осягнули вповні свою ціль, але не можна цього сказати про наддатки, які непотрібно продовжували програму (навіть після закінчення свята національним гимном), були виконані слабше і до того ще й складалися з пісень, що надаються радше для товариської прогульки. З декламацій слід підмітити, що „Посланіє до живих, мертвих і т. д." (рец. п. Вадрівський) випало найліпше. На закінчення кілька завваг: Програму складано на місці, безпосередньо перед святом, тому мала вона всі прикмети поспіху і доривочности, наслідком чого увійшло до неї кілька слабших точок. Програма свят того покрою є ревією культурних здобутків українських мас повіту і тому повинна бути підготовлена заздалегідь і найкраще, щоби могла стати справді джерелом заохоти і піднесення духа. Серед виконавців впадала в очі відсутність золочівських міських читалень, які в першу чергу повинні взяти участь у програмі, щоби сільським читальням дати взірцевий показ мистецького виконання. Крім того багато поблизьких читалень не взяло участи в святі, а причина цього лягає до половині на оспалість членів і на відсутність відповідного натиску у філії. Музично-вокальна частина програми виказала, яка велика праця чекає ще Золочівщину на полі музичної культури. Одначе на підставі зібраного на святі досвіду можна з певністю твердити, що поступаємо вперед і що при вмілому проводі наші села и містечка працюватимуть дальше відважно, не зважаючи на перешкоди в освітній роботі, які їх ще чекають. — *Золочівець.*

МШАНА, пов. Городок. *(Ювилейна академія в честь митрополита. — Обнова життя. — Смерть бл. п. о. Лукіяна Січинського.)* Ще дня 27. вересня 1930 заходом місцевого завідателя парохії о. д-ра Ігнатія Цегельського та виділу читальні „Просвіти" устроєно у Мшані ювилейну академію в честь Експ. Митрополита. Відчит про життя й діяльність Ювилята виголосив о. д-р Ігнатій Цегельський. Деклямували дуже удачно п. Нуся Пашківна і Е. Чура. Мішаний хор відспівав Зайкина „Хвалите Господа", Лисенка „Ой три шляхи" та „Заквітчали". Скрипковий дует відіграли п. Евген і Адам Цегельські. Виставка містерії: „Св. Андрей на київських горах" закінчила торжество. — Пацифікація, яка навістила нашу громаду, хвилево спинила наше життя, одначе тепер починається обнова. Читальню обновлено і в середині і зна[ди]вору і нині відновила свої правильні сходини. Має 130 чл. В першім ро[ці] вписалися церковні братства та згуртували около 150 членів. Кооператива фінансова „Гаразд" віднчить рік значною надвишкою а дня 28. XII. приступаємо до оснування споживчої кооперативи. — Величаве Богослуження, яке відправив з нагоди нашого празника Преосв. о. мітрат Бачинський дуже піднило на дусі парод а його слова обадрення впали цілющим бальзамом на зболілі серця. — Цей рік однак приніс нам велику втрату в особі нашого пароха ювилята бл. п. о. Лукіяна Січиського. († 23. V. 1930) якого 35-літня діяльність як пароха в Мшані лишила тривалі памятники. Церква обновлена, з будинку корчми перероблена 6. клясова школа, двір розпарцельований між населення, причім з дворських будинків має читальня „Просвіти" два вигідні купровані доми, парод свідомий, карний — це все у великій мірі заслуга покійного пароха, якого память громадяни з вдякою згадують.

Мшанець.

БАЛИГОРОД. (Документ часу). До о. Варехи у Волі Миговій прислано такий карний наказ: **Sygn. akt Kg. 1072/30/2. Do ks. Teodora Warechy, gr. k. proboszcza w Woli Michowej Nakaz karny. Sąd powiatowy w Baligrodzie dnia 27. XI. 1930 skazuje pana w myśl § 19 ustawy z d. 15/11 1867. l. 135 d. u. p. na grzywnę 150 zł., którą w razie nieściągalności zamienia się na areszt przez 5 dni w myśl art. 558 k. p. k., oraz na wzrot kosztów postępowania karnego, wed e art. 61, 62, i 63 rozp. Min. Spraw. z dnia 18 marca 1924. poz. 284. dz. ustaw na uiszczenie opłaty w kwocie 15 zł., ponieważ według doniesienia Posterunku Policji Państwowej we Woli Michowej z dnia 14/1 . 1930 Nr. 2095/30 dnia 9. listopada 1930 r. w Woli Michowej po ukończonem nabożeństwie w cerkwi, nie zarządziwszy niedopuszczenia do zgromadzenia niewyborców, owszem nie ograniczając zebrania do wyborców, urządził zgromadzenie dla wszystkich dostępne, a nie ograniczone na zaproszonych gości, nie uwiadomiwszy o tem władzy wraz z podaniem celu, miejsca i czasu zgromadzenia i przeto dopuścił się przekroczenia z § 2 ustawy z dnia 15/11 1867. l. 135 d. u. p. Gdyby pan czuł się pokrzywdzony tym nakazem karnym, wolno panu w ciągu dni 7 od doręczenia zgłosić pisemnie lub ustnie sprzeciw w podpisanym sądzie grodzkim. Jeżeli sprzeciw nie będzie wniesiony, nakaz karny stanie się prawomocny i zostanie wykonany. — Sąd powiatowy w Baligrodzie O. II. dnia 27/11. 193 . D-r E. Wojnarowicz w. r. (sędzia powiat.) Za zgodność: Bełej, kanc.**

ЗАЛІЩИЧЧИНА (**З документів „пацифікації"**). Нам прислано такий документ: Sąd powiatowy, Oddział III. w Zaleszczykach dnia 8. października 1930 Lcz. Ko. 300/30. Sąd powiatowy, Oddział III w Zaleszczykach w sprawie karnej przeciw Michałowi Majewskiemu i tow. o przekroczenie patentu o broni dnia 8. października 1930 r. postanawia: zatwierdzić przeprowadzoną przez Posterunek Policji Państwowej w Uhryńkowcaah dnia 8. X. 1930 rewizję w mieszkaniu 1) Ks. Eliasza Bratyka, 2) nauczyciela Michała Majewskiego, 3) Hre orego Grabowskiego, 4) Wasyla Andruszczaka, 5) Iwana Korola, 6) Albina Kałakajły, 7) Józefa Kamińskiego, 8) Michała Jaworskiego, 9. Iwana Kaczora, 10) Michała Kupczaka, 11) Iwana Hołowienyka, 12 Józefa Gajdeckiego, 13) Romana Semenyka, 14) Antoniego Piliszanskiego 15) Władysława Kowerczuka, 16) Michała Kałakajły, 17) Wasyla Hanusiaka, 18) Stefana Zubyka 19) Ma jana Harasymowicza, 20) Józefa Baczyńskiego, 21) Michała Strubickiego, 22) Włodzimierza Buska, 23) Hrycia Sziokaluka. 24) Mikołaja Skobłyniuka, 25) Iwana Szymka. 26) Marci Matijuk, 27) Mikołaja Myroniuka, 28) Iwana Myroniuka. 29) Czytelni Proświta, 30) Kooperatywy — wszystkich w Bedrykowcach po myśli art. 150 § 2 k. p. k. Uzasadnienie: Gdy istniało dostateczne podejrzenie, że u wymienionych w tenorze znajdują się przedmioty, stanowiące dowód popełnienia czynu karygodnego, a nawet w niniejszym wypadku zachodziło niebezpieczeństwo zwłoki. — L. S. Sąd powiatowy w Zaleszczykach. — A. Strutyński mp.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Микола Галаган: МОЇ СПОМИНИ. IV. частина. Львів. Видавництво „Червоної Калини" 1930, стор. 298.

Михайло Костів: ДЖІН-ҐІС-ХАН ГРЯДЕ. Львів, видання „Червоної Калини" 1930. Львів, стор. 102.

Д-р Лука Луців: ДВОЄ МРІЙНИКІВ. (О. Кобилянська і Е. Якобзен). Тернопіль-Львів 1930. Відбитка із Л. Н. В. Стор. 34.

ЖУРНАЛИ.

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК ґеографічної секції при Українській Студентській Громаді в Кракові, під редакцією д-ра В. Кубійовича, доцента Ягайлонського университету, Краків 1930. Головний склад у книгарні Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. Зміст: В. Кубійович: Мапи осель і господарських культур Східних Карпат; Іван Декайло: Оселі яру Серета; П. Бабяк, М. Габлинський; Т. Музичишин: Приріст населення у Сх. Карпатах в 1880—1910; Петро Білянюк: Розміщення населення на Закарпатті після височини; М. Ковалюк: „Кути", антропоґеоґрафічна студія; Ор. Марія Рабій: Очерк антропоґеоґрафії Самбірщини; М. Кулицький: Зимаркові оселі на гал. Гуцульщині.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Популярно-науковий журнал „Просвіти". Ч. 4 (40). Січень 1931. Зміст: М. Дужий: На світанку історії бельзької землі; В. М. Левицький: Чи убога і груба наша мова; В. Виноградник: Значіння молока; І. К.: Львівський ринок; Я. Пастернак: Вікінги; Скульптор Сергій Литвиненко; І. Раковський: Наш зоряний світ; Ю. Магалевський: Петро Холодний; Ю. Крохмалюк: Хемія на услугах народнього здоровля; С. Пастернак: Вибухи в копальнях; Г. Вагнер; М. Черкавський: Хлібне дерево; М. Островерха: Опера „Вільгельм Тель" Россінія; Анатоль К.: У світі автоматів; Р. Леммель: Лявіни; Всячина; Численні ілюстрації.

НИВА, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Грудень, ч. 12. Зміст: Батькови народу; о. д-р Йосиф Сліпий: Митрополит Ювилят і Духовна Семинарія у Львові; о. д-р Трохимчук: Незабута прогулька; о. д-р Г. Костельник: Епоха митрополита Андрея Шептицького; о. д-р Андрій Іщак: Промова на концерті; о. Ол. Бучацький: Митрополит на відпочинку у Підлютім; о. В. К.: В ювилейний рік; о. В. Кармазин: Книжка і душпастирство; о. д-р Г. К.: Куток мови.

КУЛЬТУРА, журнал культурного, суспільного й політичного життя. Львів, січень 1931. Рік вид. IX.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Суспільно-економ. місячник. Ч. 12 із 1. грудня 1930. Зміст: К. Коберський: Економічні куріози; О. Мицюк: Наукова діяльність М. Туган-Барановського; О. Луцький: Організація постійної контролі ідейного проводу в більшім торговельним підприємстві; З життя кооперації; Хроніка; Серед книг.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dziećmi. Grudzień 1930 Nr. XII.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Амалія з Ціпановських Гладиловичева, вдова по бл. п. проф. Дамяні Гладиловичу визначнім галицькім діячу 80-их років і основнику „Діла", померла дня 30. грудня 1930 р. в Яворові у 89-тім році життя. Покійна пережила своїх дітей: син Володимир і зять Іван Прийма, директор української гімназії в Полтаві, згинули у визвольній війні, донька Ольга Приймова померла в 1925 р. В. Їй П.!

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. XII. п. р.: літра молока 0·29 сотиків, літра сметани 1·50 зол., копа яєць 10·30 зол. Ціни масла не нотовані.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 1. січня, год. 3·3 попол. „Кавалерія Рустікана" і „Паяци"; г. 7·30 веч. „Ніч у Сан Себастіяні".

Пятниця, 2. січня, год. 7·30 вечором „Ніч у Сан-Себастіяні".

Субота, 3. січня, година 7·30 вечором „Аїда".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Четвер, 1. січня, год. 3·30 „Швейк"; год. 7·30 веч. „Нова подружа умова".

Пятниця, 2. січня, год. 7·30 вечором „Нова подружа умова".

Субота, 3. січня, год. 7·30 вечором „Нова подружа умова".

Малий Міський Театр:

Четвер, 1. січня, год. 3·30 „Старша пані Сельбі" (ціни знижені); год. 7·30 веч. „Скандал у Савої".

Пятниця, 2. січня, год. 7·30 вечором „Скандал у Савої".

Субота, 3. січня, год. 7·30 вечором „Перфуми моєї жінки".

Театр Новин (в салі кіна „Кольосей"):

Четвер, 1. січня, година 8. вечором „Ґільтайська трійця".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Капітан Крек" (Джон Берімур).

…: Звукова фільма: „Іванко Музика" (на осн. Фердинанда Ґетля).

…ПРУСЕНЬК…: Звукова фільма: „Неаполь співаюче м сто" (Кепура, Бриґ. Гельм).

…ОНЗН: Звукова фільма „Розкоші небезпеки" (Гар. Льойд).

ПАН: Весільний марш.

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Король джезу".

ПАСАЖ: „Володар діямантів". Звук. додаток і комедія.

ПРОМІНЬ: „Лицарі кохання", і виступ гумориста Журанського.

ФІЛЯРМОНІЯ: „Галька".

ХИМЕРА: Порвані струни (Франческа Бертіні).

СТИЛЕВЕ: Гробниця кохання. Христя, лісниківна (Ліа Мара).

УПХА: „Загибіль зі Сходу".

Програма радіо.

Четвер 1. I. 1931.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з Познаня. **Гельсінгфорс** (221,4) 12·00 Богослуження. **Льондон** (261,3) 15·00 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 16·00 Концерт. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 15·30 Музика. **Рим** (441,2) 12·45 Музика. **Прага** (486,2) 12·00 Дзвони. **Відень** (516,3) 16·30 Твори Штравса. **Будапешт** (550,5) 20·40 Циганська музика. **Москва** (1481) 18·00 Концерт для села.

Пятниця 2. I. 1931.

Варшава (1411,7) 17·45 Легка музика. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·40 Тріо Бетовена. **Братислава** (278,8) 18·40 Мадярська музика. **Льондон** (356,3) 13·00 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 16·30 Капеля Валіса. **Харків** (426) 16·00 Концерт. **Стокгольм** (435,8) 21·40 Солісти **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Талин** (407) 19·05 Радіоорхестра й арфа (Богданівська).

Субота 3. I. 1931.

Варшава (1411,7) 17·00 Богослуження з Вильна. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·35 Спів. **Льондон** (356,3) 18·15 Танкова музика. **Талин** (301) 19·05 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 15·20 Програма для молоді. **Харків** (426) 19·00 Артистичний вечір. **Стокгольм** (435,8) 16·00 Музика. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 20·00 Концерт. **Брукселя** (508,5) 21·15 Концерт. **Відень** (516,3) 17·15 Твори Моцарта. **Москва** (1481) 12·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооп. Український Театр у Львові. Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові. 1165

Угнів:
2. I. „Церковна миш".
3. I. „Циганка Аза".
4. I. „Ой не ходи Грицю".

Дня 5. I. 1931 р. переїздить театр на кілька днів до Сокаля.

Репертуар Нового Українського Театру дир. Н. Карабіневича. 1096

Поморяни:
2. I. „Хмара".

Озірна:
3. I. „Ганок Венери".
7. I. „Хмара".
8. I. „Пан Твардовський".
9. I. „Воскресення".

Тернопіль:
4. I. **Відкриття сезону.** „Ой не ходи Грицю".
5. I. **Бенефіс Дружини.** „Плач Ізраїля".
10. I. „Циганка Аза".
11. I. „Хмара".

Струсів:
7. I. „Воскресення".
8. I. „Пан Твардовський".
9. I. „Плач Ізраїля".

Театр на зимовий сезон залишається в Тернополі.

Загальні Збори Української Студ. Спілки в Брні на Моравії в Ч. С. Р. Дня 3. грудня 1930 відбулися Загальні Збори Української Студ. Спілки з таким порядком: I. Відкриття Зборів. II. Звіт уступаючої Управи. III. Звіт контрольної комісії. IV. Уділення абсолюторії уступаючій Управі. V. Вибір нової Управи VI. Біжучі справи. Збори закінчено вибором нової Управи, в склад якої увійшли: Олександер Хмельовський, студ. техніки, голова, Михайло Дутко, студ. агрономії, заст. голови, Мирослав Пагута, студ. медицини, секретар, Мирослав Рушицький, студ. ветеринарії, скарбник, Микита Бардак, студ. ветеринарії, бібліотекар.

Подяка. Підписані, бувші політ. вязні в Городку, складають отсим щиросердечну подяку Вп. П. Пос. Д-рові Степанові Білякові, довголітньому провідникові культ.-освітнього руху Городеччини, за негайну і безкорисну правну оборону, яка вплинула на скоре їх звільнення та хто зна, чи не стала одною з причин його пізнішого арештування. Не менше щиро дякують підписані місцевим Паням під проводом Вп. Пані Білякової, які щиро занялися їх прохарчуванням. — Городок 15. XII. 1930. **Остап Коцан, Юрій Гавришкевич, Іван Лопатчак, Яків Чорній.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КОЛЯДИ НА ФОРТЕПЯН В. Безкоровайного 2 зол. — Книгарня Шевченка. 1181 2—3

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою. — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 437

СУДДЯ шукає солідної товаришки життя до 28 літ. Справа поважна. — Зголошення слати до Адміністрації „Діла" під „Правник". 1176 3—4

СТАРША жінка, вдова по священику, шукає посади заряду дому у священика. О. К. у п. Бідобрам, Станиславів, вул. Казимирівська 115. 1194 2-2

„ПОНЧАК" розгріваючий, знаменитий безалькогольний напиток, всюди можна дістати. Виключний виріб фабрики „Zdrój" Львів, вул. На Блоне 12 Тел. 26—44. 1195 2—3

ОДРУЖИТЬСЯ управитель вселюдної школи на селі (з виглядами перенесення на посаду до більшого міста), вдовець, 45 літ, двоє дітей, з самітною, пристійною вдовою або з панною без минувшини в віці до літ 35, з віном або на посаді. Листи зі знимкою слати до Адміністрації „Діла" до дня 20/I 1931 р. для „Соренто".

КАНД. АДВ. на 6-тому році практики прийме з днем 1. лютого 1931 р. місце у адвоката. Відповіді приймає: Д-р Олекса Бай у Львові, вул. Театинська 5. 1200 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.